

BG

BG

BG

КОМИСИЯ НА ЕВРОПЕЙСКИТЕ ОБЩНОСТИ

Брюксел, 7.5.2008
СОМ(2008) 248 окончателен

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

ДОКЛАД ЗА СЪБИЖАВАНЕТО — 2008 г.

(изготвен съгласно член 122, параграф 2 от Договора)

{SEC(2008) 567}

1. ЦЕЛ НА ДОКЛАДА

Член 122, параграф 2 от Договора изисква от Комисията и Европейската централна банка (ЕЦБ) да докладват на Съвета най-малко веднъж на всеки две години или по искане на държава-членка, ползваща дерогация, относно постигнатия напредък по изпълнението от страна на държавите-членки на задълженията им във връзка с осъществяването на икономически и паричен съюз.

Последните редовни Доклади за сближаване на Комисията и ЕЦБ бяха приети през декември 2006 г.¹ Дания и Обединеното кралство не изявиха желание да приемат единната валута. Следователно настоящата оценка на сближаването се отнася за следните десет държави-членки, ползващи дерогация: България, Чешката република, Естония, Латвия, Литва, Унгария, Полша, Румъния, Словакия и Швеция. Тъй като се присъединиха към ЕС на 1 януари 2007 г., България и Румъния подлежат за първи път на преглед на резултатите. По-подробна оценка за степента на сближаване, постигната от десетте държави, е представена в техническо приложение към настоящия доклад (SEC(2008) 567). Междувременно на 4 април 2008 г. Словакия подаде искане за оценка на изпълнението на необходимите условия за приемане на еврото на 1 януари 2009 г.

Изискванията към съдържанието на докладите, изготвени от Комисията и ЕЦБ, са предвидени в член 121, параграф 1 от Договора. Посоченият член изисква докладите да включват преглед на съвместимостта на националните законодателства на държавите-членки, включително уставите на техните централни банки, с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на Европейската система на централните банки и на Европейската централна банка (наричан по-долу „Устав на ЕСЦБ/ЕЦБ“). Тези доклади трябва да разглеждат и въпроса дали е постигната висока степен на устойчиво сближаване в съответната държава-членка според изпълнението на критериите за сближаване (ценова стабилност, състояние на държавния бюджет, стабилност на обменния курс, равнище на дългосрочните лихвени проценти) и с отчитане на множество други фактори, посочени в член 121, параграф 1, последната алинея. Четирите критерия за сближаване са разгледани по-подробно в протокол, приложен към Договора (Протокол № 21 относно критериите за сближаване).

Прегледът на съвместимостта на националното законодателство, включително уставите на националните централни банки, с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ изисква оценка на спазването на забраната за парично финансиране (член 101 от ДЕО) и забраната за привилегирован достъп (член 102 от ДЕО), на съгласуваността с целите на ЕСЦБ (член 105, параграф 1 от ДЕО), на независимостта на централната банка (член 108 от ДЕО) и на интеграцията на националните централни банки в ЕСЦБ (множество членове от ДЕО и от Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ).

---

¹ През 2007 г. Комисията и ЕЦБ изготвиха Доклади за сближаването за Кипър и Малта по искане на националните власти. Кипър и Малта приеха еврото на 1 януари 2008 г.

Критерият за ценова стабилност е определен в член 121, параграф 1, първото тире от Договора: „за постигането на висока степен на ценова стабилност [...] свидетелства размерът на инфлацията, който се приближава до размера на инфлацията най-много в трите държави-членки с най-добри показатели по отношение на ценовата стабилност“.

Член 1 от Протокола относно критериите за сближаване постановява също така, че „критерият за ценова стабилност [...] означава, че в съответната държава-членка е налице устойчивост на цените, а средният размер на инфлацията за период от една година преди прегледа на резултатите не превишава с повече от 1,5 процентни пункта размера на инфлацията най-много в трите държави-членки с най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Инфлацията се измерва посредством индекс на потребителските цени на сравнима база, като се отчитат различията в националните дефиниции.“². Изискването за устойчивост предполага, че задоволителното ниво на инфлацията трябва в основна степен да се дължи на движението на разходите за производствени ресурси и на други фактори, въздействащи на ценовото развитие по структурен начин, а не на влиянието на временни фактори. Следователно прегледът на сближаването включва оценка на факторите, които са в основата на инфлацията и на средносрочните перспективи. Прегледът съдържа и оценка на вероятността страната да достигне референтната стойност през следващите месеци³.

Референтната стойност на инфлацията бе изчислена на 3,2 % през март 2008 г.⁴, като Малта, Нидерландия и Дания бяха трите държави-членки с най-добри резултати.

Критерият за сближаване, отнасящ се до **състоянието на държавния бюджет**, е определен в член 121, параграф 1, второто тире от Договора като „устойчивост на състоянието на държавните финанси: за това свидетелства постигането на състояние на държавния бюджет без прекомерен дефицит по смисъла на член 104, параграф 6“. Освен това съгласно член 2 от Протокола относно критериите за сближаване този критерий означава, че „към момента на прегледа на резултатите няма решение на Съвета за съществуването на прекомерен бюджетен дефицит в държавата-членка в съответствие с член 104, параграф 6 от настоящия Договор“.

---

² По смисъла на критерия за ценова стабилност инфлацията се измерва с хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ), който е определен в Регламент (ЕО) № 2494/95 на Съвета, изменен с Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета.

³ Всички прогнози за инфлацията и за други променливи показатели в настоящия доклад са от прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г. Прогнозите на службите на Комисията са извършени на базата на общи предположения за външните променливи показатели и при допускане, че няма да има промяна в политиката, както и чрез отчитане на мерките, за които има достатъчно подробна информация. Прогнозата за референтната стойност е свързана със значителна неизвестност, защото се изчислява въз основа на прогнозната инфлация за трите държави-членки с очаквана най-ниска инфлация през прогнозния период, с което се увеличава възможната граница на грешката.

⁴ Последните данни от доклада датират от 18 април 2008 г.

Договорът описва **критерия за обменния курс** в член 121, параграф 1, третото тире като „спазване на нормални граници на колебание в съответствие с механизма на обменните курсове на Европейската парична система в продължение на най-малко две години, без девалвация спрямо националната валута на която и да е от останалите държави-членки“.

Член 3 от Протокола относно критериите за сближаване постановява: „Критерият за участие в механизма на обменните курсове на Европейската парична система (...) означава, че държавата-членка е спазвала нормалните граници на колебание, предвидени в механизма на обменните курсове на Европейската парична система, без сериозно напрежение най-малко през последните две години преди прегледа на резултатите. По-специално държавата-членка не трябва да е осъществявала през същия период девалвация на централния двустранен курс на своята валута спрямо валутата на която и да е друга държава-членка по собствена инициатива.“⁵.

Въпросният двегодишен период за оценка на стабилността на обменния курс в настоящия доклад е от 19 април 2006 г. до 18 април 2008 г.

Член 121, параграф 1, четвъртото тире от Договора изисква „трайност на сближаването, постигнато от държавата-членка, и на участието ѝ в механизма на обменните курсове на Европейската парична система, която се отразява върху **равнището на дългосрочните лихвени проценти**.“ Член 4 от Протокола относно критериите за сближаване постановява също така, че „критерият за сближаване на лихвените проценти (...) означава, че за период от една година преди прегледа на резултатите държавата-членка е имала среден номинален дългосрочен лихвен процент, който не превишава с повече от 2 процентни пункта лихвените проценти най-много на трите държави-членки с най-добри резултати в областта на ценовата стабилност. Лихвените проценти се изчисляват въз основа на дългосрочните държавни облигации или други сравними ценни книжа, като се отчитат различията в националните дефиниции.“

Референтната стойност на лихвения процент бе изчислена на 6,5 % за март 2008 г.

Член 121 от Договора изисква да бъдат разглеждани и други фактори, оказващи влияние на икономическата интеграция и сближаване. Тези допълнителни фактори включват интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти, изменението на платежния баланс по текущата сметка⁶, изменението на разходите за единица труд и други ценови показатели. Последните се разглеждат при оценката на ценовата стабилност.

---

⁵ При оценката на изпълнението на критерия за обменния курс Комисията проверява дали обменният курс е бил близък до централния курс на МОК II, като може да вземе предвид причините за дадено повишаване на курса в съответствие с *Общата декларация относно присъединяващите се държави и МОК II*, приета на неофициалното заседание на Съвета по икономическите и финансовите въпроси в Атина на 5 април 2003 г.

⁶ Оценката се фокусира върху „външния баланс“, определен като комбинация от текущата сметка и капиталовата сметка (нето предоставени/получени заеми от останалите държави). Тази концепция позволява по-специално изцяло да бъдат отчетени външните трансфери (вкл. трансферите от/към ЕС), които са частично отразени в капиталовата сметка.

2. БЪЛГАРИЯ

България се присъедини към Европейския съюз на 1 януари 2007 г. Ето защо в настоящия доклад за първи път се оценява съвместимостта на законодателството ѝ с членове 108 и 109 от Договора за ЕО и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ, както и напредъкът ѝ към постигане на устойчиво икономическо сближаване.

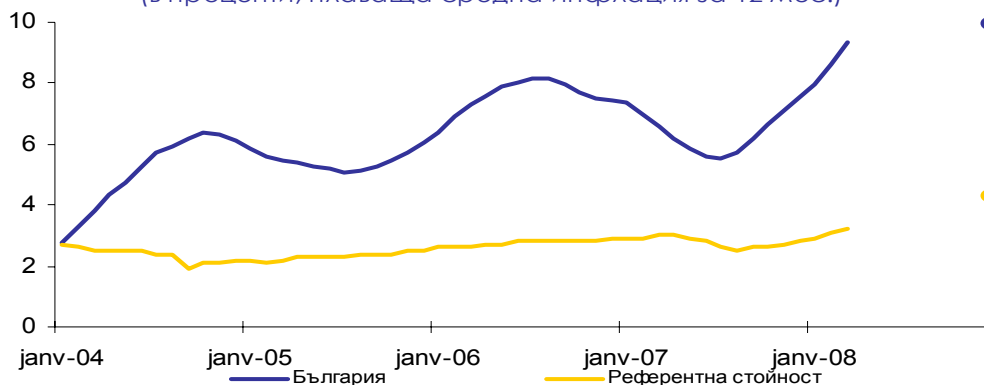
Законодателната основа на дейността на Българската народна банка (БНБ) е Законът за БНБ от 5 юни 1997 г. Последните изменения в закона бяха внесени през юни и юли 2007 г. По отношение на интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемането на еврото законодателството в България, по-конкретно Законът за БНБ, не е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Все още има недостатъци по отношение на емитирането на банкноти и монети, стимулирането на гладкото функциониране на платежните системи, одобрението на ЕЦБ преди включване в международни парични организации, статистическата роля на ЕЦБ и ЕС, одитирането от независими външни одитори, институционалната и личната независимост и забраната за парично финансиране.

Средната инфлация в България за 12 месеца след присъединяването към ЕС е по-висока от референтната стойност. Средната инфлация в България през 12-месечния период до март 2008 г. беше 9,4 %, което е много над референтната стойност от 3,2 % и е вероятно да остане над тази стойност през следващите месеци.

Измерената чрез ХИПЦ инфлация в България значително се повиши през последните години, като средната годишна инфлация нарасна от 2,3 % през 2003 г. на близо 7½ % през 2006 и 2007 г., а месечната инфлация спрямо същия месец от предходната година достигна двуцифрен размер в края на 2007 г. Причините за нарастващата инфлация включваха по-високите цени на енергията и храните и увеличението на административно регулираните цени и акцизите, но инфлационното напрежение бе подклаждано и от високия растеж на вътрешното търсене и на заплатите. На този фон се прогнозира, че инфлацията ще остане висока през следващите месеци, като се очаква средният ѝ годишен размер да се повиши до около 10 % през 2008 г. Ако погледнем по-напред във времето, за 2009 г. се прогнозира постепенно намаление на инфлацията до около 6 % поради отслабването на натиска на търсенето в икономиката и отшумяването на шоковия ефект от увеличението на цените на основните стоки. Ниското равнище на цените в България (45 % от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

България не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 1а: България - критерий за инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

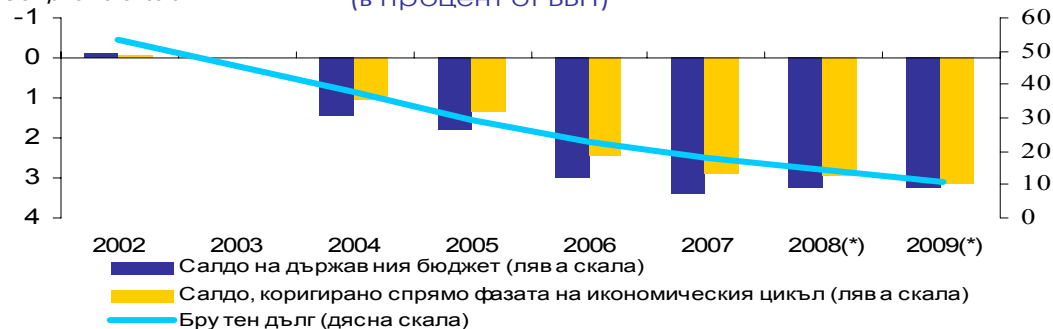
Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

По отношение на България няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Състоянието на консолидирания държавен бюджет на България се е подобрило значително през последните няколко години, променяйки се от балансирана позиция през 2003 г. до излишък от 3,4 % от БВП през 2007 г. Макар че съотношението на общите приходи към БВП се увеличава, разходите като дял от БВП бяха ограничени през по-голямата част от периода. Съотношението на брутния държавен дълг отбелязва тенденция към намаляване от над 50 % от БВП през 2002 г. до 18 % от БВП през 2007 г. Въз основа на допускане, че няма да има промяна в провежданата политика, в прогнозите си от пролетта на 2008 г. службите на Комисията предвиждат излишъкът да остане на равнище от около 3 % от БВП през 2008 и 2009 г., докато съотношението на дълга се очаква да продължи да намалява, достигайки 11 % от БВП през 2009 г.

България изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 1б: България - салдо на държавния бюджет и държавен дълг
Обърната скала
(в процент от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията

Българският лев не участва в МОК II. От 1997 г. насам България е в режим на валутен борд, с фиксиран валутен курс спрямо немската марка, по-късно спрямо еврото. От въвеждането му до днес режимът на валутния борд служи като инструмент за макроикономическа стабилизация и функционира гладко. Няма допълнителни индикации за напрежение върху обменния курс по време на периода на оценката, въпреки че според инвеститорите рисковете са нараснали до известна степен в контекста на неотдавнашните глобални смущения на финансовите пазари, за което свидетелства увеличението на разликата на краткосрочните лихви в сравнение с лихвите в еврозоната от края на 2007 г. насам. Валутният борд остава добре поддържан от официалните валутни резерви, които са нараснали значително през последните години.

България не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в България през едногодишния период преди март 2008 г. е бил 4,7 %, което е под референтната стойност от 6,5 %. От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти в България са под референтната стойност. Дългосрочните лихвени проценти намаляха значително между 2003 и 2005 г., отразявайки едновременно спада на доходността в световен мащаб и намалението на разликата спрямо еврозоната. Тази разлика практически изчезна до края на 2005 г., отразявайки високото доверие на инвеститорите в макроикономическите резултати и прогнози за България. От средата на 2006 г. разликата отново нарасна, достигайки близо 80 базисни пункта през март 2008 г. в контекста на нарастващите опасения на инвеститорите, свързани с рисковете от значителното макроикономическо неравновесие.

България изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на България нарасна значително през последните години — от 6 % от БВП през 2004 г. на около 20 % през 2007 г. Големият външен дефицит отразява главно бързото увеличение на потреблението и инвестициите в контекста на компенсиране на изоставането. Размерът му очевидно е надхвърлил равнището, което може да бъде смятано за устойчиво в средносрочен план, а това предполага, че след време ще има необходимост от значителни корекции. Външният дефицит бе изцяло финансиран от притока на преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ), дължащ се на положителните очаквания на инвеститорите. Предвид големия външен дълг външната позиция на България означава, че в средносрочен план България ще има нужда от значително финансиране. Икономиката на България е в голяма степен интегрирана в ЕС. По-специално, търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ са екстензивни, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че България не изпълнява условията за приемане на еврото.

3. ЧЕШКАТА РЕПУБЛИКА

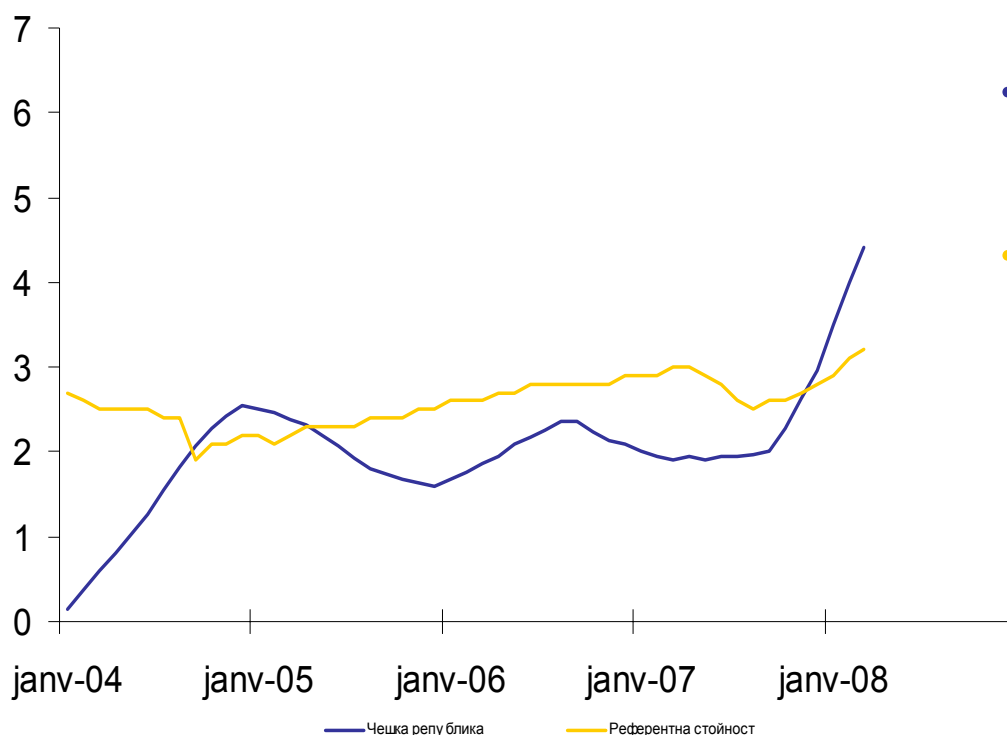
В Доклада за сближаването от 2006 г. оценката на правното сближаване доведе до заключението, че законодателството на Чешката република — по-специално Законът за Чешката национална банка (ЧНБ) и Законът за финансовия арбитър — не е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Законът за ЧНБ бе изменен през 2007 г. Въпреки това посочените в Доклада за сближаването от 2006 г. несъвместими елементи не бяха преразгледани. Що се отнася до интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, независимостта на централната банка и забраната за парично финансиране, законодателството на Чешката република, по-специално Законът за ЧНБ и Законът за финансовия арбитър, не е изцяло съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Законът за ЧНБ съдържа несъвършенства, свързани с ролята на ЕЦБ в сферата на международното сътрудничество, с ролята на ЕЦБ и ЕС в набирането на статистически данни и назначаването на външни одитори, със стимулирането на гладкото функциониране на платежните системи, с институционалната и личната независимост и със забраната на паричното финансиране.

Средната инфлация в Чешката република за 12 месеца е по-висока от референтната стойност от декември 2007 г. насам. Средната инфлация в Чешката република през 12-месечния период до март 2008 г. е била 4,4 %, което е над референтната стойност от 3,2 %, и е вероятно да я надхвърли с още по-голяма разлика през следващите месеци.

Инфлацията в Чешката република, която се колебаеше около 2 % след 2004 г., значително нарасна през втората половина на 2007 г. в контекста на повишаващите се цени на енергията и храните. Общата инфлация се повиши въпреки продължаващото засилване на кроната, чийто курс отбелязва устойчива тенденция към повишаване от 2004 г. насам. През първата четвърт на 2008 г. годишната инфлация по ХИПЦ, стимулирана допълнително от промените на непреките данъци и увеличението на административно регулираните цени, се повиши до почти 8 %, рекордно високо равнище за последните девет години. Едновременното повишение на базовите инфлационни показатели предполага, че стоящия в основата им вътрешен инфлационен натиск също е нараснал. Инфлацията вероятно ще остане висока през по-голямата част от 2008 г. според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., главно поради по-високите цени на основните стоки и поради еднократните административни мерки, но след това се очаква да спадне рязко до под 3 % средно през 2009 г., тъй като тези увеличения ще отпаднат от изчисленията на годишния размер на инфлацията. Относително ниското равнище на цените в Чешката република (62 % от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Чешката република не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 2а: Чешка република - критерий за
инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Понастоящем има действащо решение на Съвета относно съществуването на прекомерен дефицит в Чешката република (Решение на Съвета от 5 юли 2004 г.)⁷. Съветът препоръча на Чешката република да предприеме действия в средносрочен план, за да намали дефицита под 3 % от БВП до 2008 г. по устойчив и заслужаващ доверие начин. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет на Чешката република бе намален значително от 2004 г. насам. Той намален до 2,7 % от БВП през 2006 г. и 1,6 % от БВП през 2007 г. Това намаление бе в резултат на по-добрите от очакваните приходи, както и на известни ограничения на разходите. Според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., които са базирани на допускане, че няма да има промяна на политиката, съотношението на дефицита към БВП ще бъде 1,4 % от БВП през 2008 г. и ще намалее леко до 1,1 % от БВП през 2009 г., докато консолидираният държавен дълг се очаква да намалее от 28,1 % от БВП през 2008 г. на 27,2 % през 2009 г.

⁷ 2005/185/ЕО, ОВ L 62, 9.3.2005 г., стр. 20.

Като има предвид това развитие и прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., Комисията е на мнение, че прекомерният дефицит е претърпял корекция със заслужаващо доверие и устойчиво намаление на бюджетния дефицит до по-малко от 3 % от БВП. Затова Комисията препоръчва на Съвета да отмени решението за наличие на прекомерен дефицит в Чешката република (SEC(2008) 571).

Ако Съветът реши да отмени процедурата при прекомерен дефицит спрямо Чешката република, тя ще изпълни критерия за състоянието на държавния бюджет.

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.
Източник: Евростат, службите на Комисията

Чешката крона не участва в МОК II. Чешката република прилага режим на плаващ обменен курс. През двегодишния период на оценката курсът на кроната спрямо еврото се повиши с близо 13 %. Тази краткосрочна нестабилност на кроната изглежда е била отражение на условията на световния финансов пазар, макар че и вътрешните фактори са оказвали влияние (например изменението на разликата на лихвения процент спрямо основните световни валути).

Чешката република не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Чешката република през едногодишния период преди март 2008 г. е бил 4,5 %, което е под референтната стойност от 6,5 %. От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти в Чешката република са под референтната стойност. Очакванията за инфлацията бяха задържани на ниско ниво, а повишаването на курса на кроната допринесе за поддържането на ниска доходност. Дългосрочните лихви в Чешката република стигнаха близо до или под равнището на лихвите в еврозоната след 2005 г., въпреки че маржът стана слабо положителен от втората половина на 2007 г. насам, отразявайки главно различните перспективи за основните лихвени проценти в Чешката република и в еврозоната и спада на интереса към рискови операции в световен мащаб.

Чешката република изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на Чешката република намаля значително от около 6 % от БВП през 2002—2004 г. до 1,6 % от БВП през 2005 г., след което нарасна до средно 2,6 % през 2006—2007 г. Стабилното състояние на външния баланс бе главно за сметка на нарастването на износа на стоки, стимулиран по-специално от чуждите инвестиции в производството. Външният дефицит бе изцяло финансиран от притока на ПЧИ след присъединяването към ЕС. Икономиката на Чешката република е до голяма степен интегрирана в ЕС. По-специално, търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ са екстензивни, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че Чешката република не изпълнява условията за приемане на еврото.

4. Естония

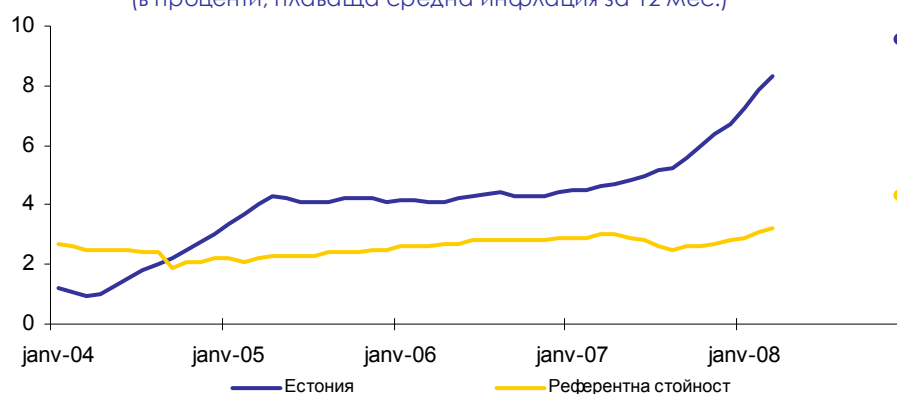
Както е посочено в Доклада за сближаването от 2006 г., всички несъвместими елементи от законодателството, споменати в Доклада за сближаването от 2004 г., са отстранени. Що се отнася до интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, член 111 от Конституцията на Естония не е формално съвместим с изискванията на Договора за ЕО и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Все пак решението от 11 май 2006 г. на Камарата за преразглеждане на Конституцията към Върховния съд на Естония внася правна яснота, по-специално относно неприложимостта на член 111 след въвеждането на еврото в Естония. Националното законодателство на Естония може да се смята за съвместимо с изискванията на Договора и на Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ при условие, че Законът за валутата и Законът за сигурността на естонската крона бъдат отменени, считано от датата на въвеждане на еврото. Законът за централната банка на Естония обаче все още съдържа известни несъвършенства, свързани с интеграцията на банката в ЕСЦБ по отношение на емисиите на банкноти и набирането на статистически данни.

Средната инфлация в Естония за 12 месеца е по-висока от референтната стойност от септември 2004 г. насам. Средната инфлация в Естония през 12-месечния период до март 2008 г. беше 8,3 %, което е много над референтната стойност от 3,2 %, и е вероятно да я надхвърли с още по-голяма разлика през следващите месеци.

Инфлацията по ХИПЦ в Естония рязко повиши темпа си през последните години, като средната годишна инфлация достигна 6¾ % през 2007 г., а инфлацията спрямо същия месец от предходната година се измерва с двуцифрени числа от началото на 2008 г. Повишаващата се инфлация отразяваше високия растеж на вътрешното търсене и нарастващите разходи за заплати, подсилени от силния натиск на цените на храните и енергията. Инфлацията през следващите месеци ще отразява продължаващия натиск към увеличение, дължащ се на изменението на разходите за труд, по-високите цени на енергията и храните и влиянието на повишаването на акцизите. Ако погледнем напред във времето, прогнозира се спад на инфлацията от 9½ % през 2008 г. до 5 % през 2009 г., едновременно с охлаждането на икономиката и отшумяването на ефекта на еднократните мерки. Сравнително ниското равнище на цените в Естония (67% от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Естония не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 3а: **Естония - критерий за инфлацията от 2004 г. насам**
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

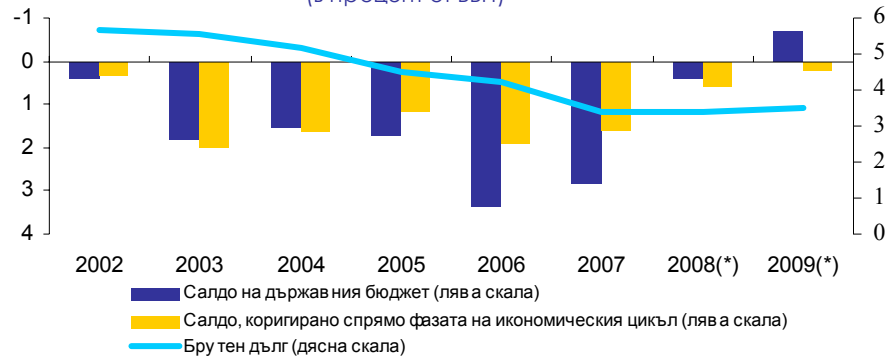

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.
Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

По отношение на Естония няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Между 2002 и 2007 г. Естония имаше среден излишък на консолидирания държавен бюджет от около 2 % от БВП. През 2007 г. излишъкът на консолидирания държавен бюджет на Естония бе в размер на 2,8 % в сравнение с върховото равнище от 3,4 % за предходната година. Съотношението на brutния държавен дълг възлезе на 3,4 % от БВП през 2007 г., най-ниското от всички държави-членки на ЕС. Властите използват периода на висок растеж, за да натрупат значителни държавни резерви. Според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., които са базирани на допускане, че няма да има промяна на политиката, излишъкът ще намалее значително до 0,4 % от БВП през 2008 г., а през 2009 г. ще се появи и дефицит от 0,7 % от БВП поради рязкото забавяне на растежа на икономиката. Очаква се през 2008 и 2009 г. съотношението на дълга да се стабилизира около сегашните равнища.

Естония изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 36: **Естония - салдо на държавния бюджет и държавен дълг**
Обърната скала (в процент от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.
Източник: Евростат, службите на Комисията

Естонската крона участва в МОК II от 28 юни 2004 г., т.е. от повече от две години към момента на приемането на настоящия доклад. Преди включването си в МОК II Естония прилагаше от 1992 г. режим на валутен борд с фиксиран спрямо немската марка, а по-късно спрямо еврото обменен курс. При включването си в МОК II Естония едностранно се задължи да поддържа валутния борд в механизма. Допълнителните показатели не свидетелстват за натиск върху обменния курс, въпреки че повишението на краткосрочните лихви в края на 2007 г. бе знак за усещане на пазарите за повишен риск. Валутният борд остава добре поддържан от официалните резерви. През двегодишния период на оценката кроната нямаше отклонения от централния курс и не изпита силно напрежение.

Естония изпълнява критерия за обменния курс.

Поради ниското равнище на задлъжнялост на Естония няма дългосрочни държавни облигации или сходни ценни книжа, които да послужат за база при оценката на трайността на сближаването чрез дългосрочните лихвени проценти. Въз основа на измененията на един показател за лихвените проценти, базиран на деноминирани в крони банкови кредити за домакинствата и нефинансовите предприятия и отчитащ *inter alia* ниското равнище на държавния дълг, няма причина да бъде направено заключение, че Естония не би изпълнила критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на Естония нарасна през последните години — от 10 % от БВП средно между 2002 и 2005 г. до около 16 % от БВП през 2007 г. Макар че възникването на висок външен дефицит може като цяло да бъде обяснено с преходните ефекти в една бързо компенсираща изоставането си икономика, размерът му видимо надхвърли равнищата, които могат да бъдат считани за устойчиви в средносрочен план, а това предполага, че след време ще има необходимост от значителни корекции. Външният дефицит до голяма степен бе финансиран със заеми между банки от една и съща група. Притокът на ПЧИ е значителен, но напоследък отчасти се компенсира от нарасналия изходящ поток на ПЧИ. Предвид големия външен дълг външната позиция на Естония предполага, че в средносрочен план страната ще има нужда от значително финансиране. Икономиката на Естония е до голяма степен интегрирана в ЕС. По-специално, търговията и отношенията с други държави-

членки във връзка с ПЧИ са екстензивни, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че Естония не изпълнява условията за приемане на еврото.

5. Латвия

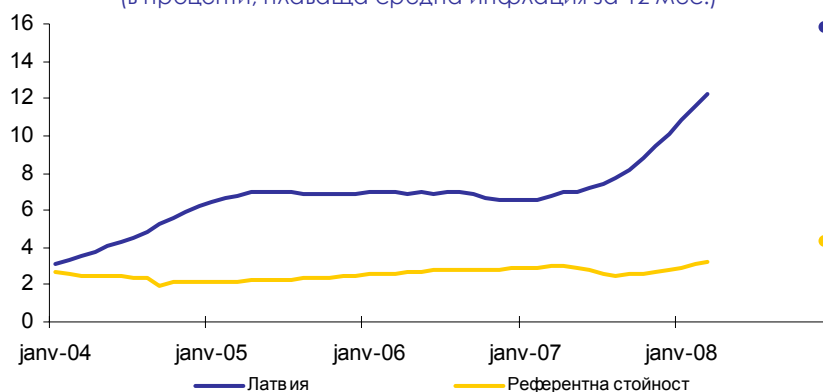
В Доклада за сближаването от 2006 г. оценката на правното сближаване доведе до заключението, че законодателството на Латвия не е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Законът за Банката на Латвия бе изменен през юни 2006 г. Оттогава насам не се правени други изменения. Що се отнася до интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, независимостта на централната банка и забраната за парично финансиране, законодателството на Латвия, по-специално Законът за Банката на Латвия, не е изцяло съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Все още има несъвършенства по отношение на целите на ЕСЦБ, стимулирането на гладкото функциониране на платежните системи, статистическата роля на ЕЦБ и Съвета на ЕС, назначаването на външни одитори, ролята на ЕЦБ в областта на международното сътрудничество, институционалната независимост на банката и личната независимост на членовете на управителните ѝ органи.

Средната инфлация в Латвия за 12 месеца е по-висока от референтната стойност от присъединяването към ЕС насам. Средната инфлация в Латвия през 12-месечния период до март 2008 г. беше 12,3 %, което е много над референтната стойност от 3,2 %, и е вероятно да я надхвърли с още по-голяма разлика през следващите месеци.

През последните години Латвия отбелязва висока, а от началото на 2007 г. и бързо нарастваща инфлация по ХИПЦ, която се дължи на продължаващия натиск на заплатите и търсенето, както и на влиянието на външни фактори. В периода от присъединяването към ЕС през май 2004 г. до началото на 2007 г. инфлацията по ХИПЦ беше между 6 и 8 %. През 2007 г. обаче общата инфлация по ХИПЦ рязко ускори темпа си и надмина 16 % през първото тримесечие на 2008 г. По-високата инфлация отчасти отразяваше увеличенията на административно регулираните цени и акцизите, както и увеличението на цените на енергията и храните на световния пазар. Все пак голям принос за нарастването на инфлацията има натискът от вътрешни фактори, за което свидетелства увеличението на инфлацията при всички главни компоненти на ХИПЦ освен промишлените стоки, чието производство е с ниска енергоемкост. Прогнозира се, че инфлацията ще остане близо да настоящото си високо равнище през 2008 г., възлизайки средно на 16 % за годината, и ще намали темпа си, макар и на сравнително високо равнище от около 8½ %, в резултат на очакваното забавяне на икономическия растеж и на отшумяването на влиянието на увеличените цени на основните стоки. Сравнително ниското равнище на цените в Латвия (61 % от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Латвия не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 4а: Латвия - критерий за инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

По отношение на Латвия няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. От 2002 г. насам състоянието на консолидирания държавен бюджет постепенно се подобряваше и през 2007 г. бюджетът бе уравновесен. Според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., които са базирани на допускане, че няма да има промяна на политиката, състоянието на консолидирания държавен бюджет ще се влоши през 2008 и 2009 г. със забавянето на икономическия растеж, като за 2009 г. се прогнозира дефицит малко над 2 % от БВП. Консолидираният държавен дълг остана под 15 % от БВП от началото на десетилетието насам, достигна 9,7 % от БВП през 2007 г. и се очаква да нарасне съвсем слабо през 2008 и 2009 г.

Латвия изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 4б: Латвия - салдо на държавния бюджет и държавен дълг
Обърната скала (в процент от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията

Латвийският лат участва в МОК II от 2 май 2005 г., т.е. от повече от две години към момента на приемането на настоящия доклад. Преди включването си в МОК II Латвия прилагаше фиксиран обменен курс, първоначално към кошницата на СПТ (специалните права на тираж), а от 1 януари 2005 г. към еврото. При включването си в МОК II Латвия едностранно се задължи да поддържа обменния курс на лата в диапазон на колебание от $\pm 1\%$ спрямо централния курс. През периода на оценката курсът на лата остана близо до централния курс и не бе подложен на сериозно напрежение, въпреки че имаше временни проявления на нестабилност на финансовия пазар. До средата на февруари 2007 г. латът се търгуваше на нива близо до горната граница на едностранно приетия диапазон на отклонение с много малки колебания. В средата на февруари 2007 г. обменният курс спрямо еврото внезапно спадна при едно проявление на висока пазарна несигурност и до края на март 2007 г. латът се търгуваше на нива близо до долната граница на едностранно приетия диапазон на колебание от $\pm 1\%$. Все пак след това обменният курс се повиши отново и остана предимно в горната част на диапазона на колебание, макар и с някои краткосрочни отклонения. Допълнителните показатели като измененията на резервите в чуждестранна валута и краткосрочните лихвени проценти не разкриват продължителен натиск върху обменния курс, въпреки че увеличението на краткосрочните лихвени проценти в сравнение с лихвите в еврозоната от началото на 2007 г. (чийто връх бе в края на годината) означаваше, че пазарите имат усещане за повишен риск.

Латвия изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Латвия през едногодишния период до март 2008 г. беше 5,4 %, което е под референтната стойност от 6,5 %. От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти в Латвия са под референтната стойност. Разликата спрямо служещите за сравнение дългосрочни облигации в еврозоната бе заличена през пролетта на 2006 г. По-късно обаче тази разлика се увеличи до около 12 базисни пункта през март 2008 г. в контекста на нарастващите опасения на инвеститорите, свързани с рисковете от значителното макроикономическо неравновесие.

Латвия изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на Латвия нарасна значително през последните години, надхвърляйки 10 % от БВП след 2004 г. и достигайки 20,9 % от БВП през 2007 г. Това се дължеше главно на дефицита в търговията със стоки, тъй като вносът бе стимулиран от високото вътрешно търсене. Макар че възникването на висок външен дефицит може като цяло да бъде обяснено с преходните ефекти в една бързо компенсираща изоставането си икономика, размерът му видимо надхвърли равнищата, които могат да бъдат считани за устойчиви в средносрочен план, а това предполага, че след време ще има необходимост от значителни корекции. Външният дефицит бе финансиран главно от притока на други инвестиции, свързани най-вече със заеми между банки от една и съща група. Предвид големия външен дълг външната позиция на Латвия предполага, че в средносрочен план страната ще има нужда от значително финансиране. Латвийската икономика е във все по-голяма степен интегрирана в ЕС. По-специално, търговията и отношенията с други държави-

членки във връзка с ПЧИ са екстензивни, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че Латвия не изпълнява условията за приемане на еврото.

6. ЛИТВА

Както вече бе посочено в Доклада за сближаването от 2006 г., законодателството на Литва, по-специално Законът за Банката на Литва, е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ.

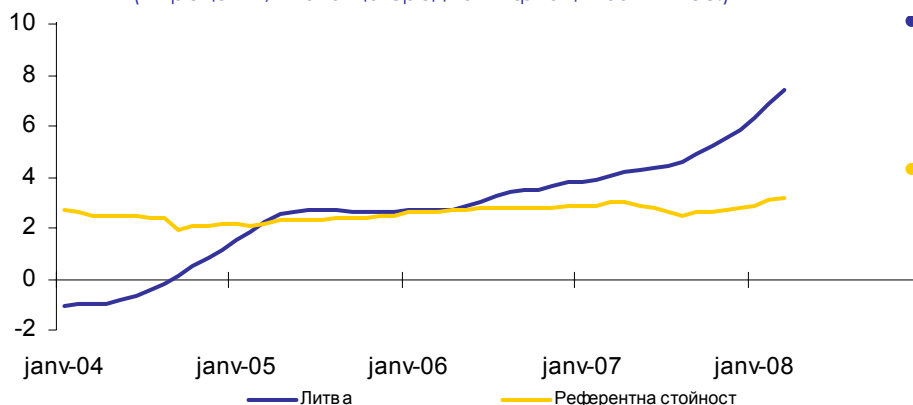
В Литва средната инфлация за 12 месеца е по-висока от референтната стойност от април 2005 г. насам, с изключение на април 2006 г., когато бе равна на тази стойност. Средната инфлация в Литва през 12-месечния период до март 2008 г. беше 7,4 %, което е много над референтната стойност от 3,2 %, и е вероятно да я надхвърли с още по-голяма разлика през следващите месеци.

От средата на 2005 г. насам инфлацията по ХИПЦ е с тенденция на повишаване и нарасна до 5,8 % през 2007 г., като през първите месеци на 2008 г. инфлацията спрямо съответния месец от предходната година достигна двуцифрени стойности. Нарастването на инфлацията отразяваше комбинираното влияние на фактори като високите цени на енергията на световните пазари, увеличението на административно регулираните цени и повишаващите се цени на непреработените и преработените хранителни стоки, главно през 2007 г. На фона на нарастващия натиск от пазара на труда и растящите разходи за труд ускоряването на темпа на инфлацията също се дължеше на увеличаващото се търсене, което доведе до бързо нарастване на цените на услугите.

За 2008 г. се прогнозира допълнително увеличение на инфлацията в резултат на натиска на растящите цени на петрола и земеделските продукти, на ефекта на голямото увеличение на цените на вноския газ и на акцизите за тютюна, горивата и алкохола, както и на бързото увеличение на заплатите. Прогнозира се инфлацията да намалее постепенно и бавно от средно 10 % през 2008 г. до около 7 % през 2009 г., отразявайки отложеното въздействие на цените върху забавянето на растежа и по-бавното нарастване на цените на петрола и храните. Сравнително ниското равнище на цените в Литва (57 % от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Литва не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 5а: Литва - критерий за инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

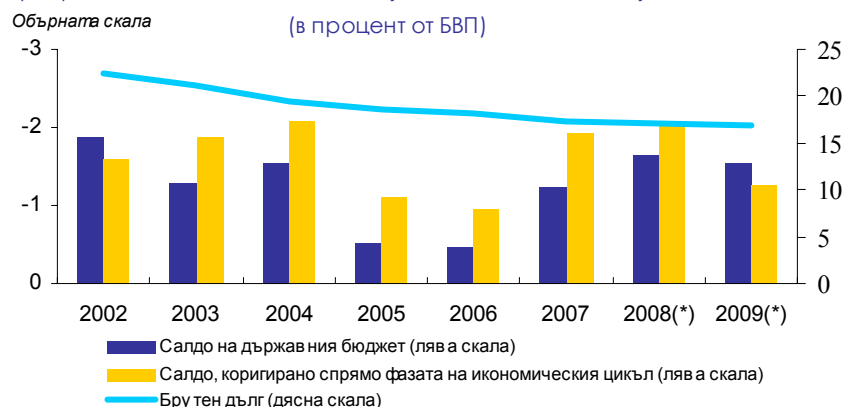
Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

По отношение на Литва няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Усилията за фискална консолидация доведоха до спад на дефицита от близо 2 % от БВП през 2002 г. до 0,5 % през 2005 г. След това бюджетният дефицит отново се повиши и достигна 1,2 % през 2007 г. Съотношението на приходите към БВП нарасна след 2004 г., главно в резултат на увеличаващите се потоци на средства от ЕС, докато настоящото съотношение на първичните разходи към БВП остана сравнително стабилно. Според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., които са базирани на допускане, че няма да има промяна на политиката, съотношението на дефицита към БВП ще се увеличи до 1,7 % през 2008 г. и ще намалее слабо до 1,5 % през 2009 г. Съотношението на консолидирания държавен дълг на Литва намаляваше постоянно от 22,4 % от БВП в края на 2002 г. до 17,3 % от БВП в края на 2007 г., като се очаква да се стабилизира около това ниво през 2008 и 2009 г.

Литва изпълнява критериите за състоянието на държавния бюджет.

Графика 5б: Литва - салдо на държавния бюджет и държавен дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията

Литва участва в МОК II от 28 юни 2004 г., т.е. от повече от две години към момента на приемането на настоящия доклад. Преди включването в МОК II Банката на Литва прилагаше валутен борд от април 1994 г., като литът първоначално бе фиксиран към щатския долар, а от февруари 2002 г. — към еврото. При включването си в МОК II Литва едностранно се задължи да поддържа валутния борд в механизма. През периода на оценката литът нямаше отклонения от централния курс и не изпита силно напрежение. Допълнителните показатели като измененията на резервите в чуждестранна валута и краткосрочните лихвени проценти не свидетелстват за натиск върху обменния курс, въпреки че усещането на пазарите за повишен риск се отрази чрез значително увеличение на маржовете на краткосрочните лихвени проценти в сравнение с еврозоната през 2007 г. (тенденция, която се промени като цяло в началото на 2008 г.).

Литва изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Литва през едногодишния период преди март 2008 г. беше 4,6 %, което е под референтната стойност от 6,5 %. От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти в Литва са под референтната стойност. Разликата в лихвените проценти спрямо лихвите по дългосрочните облигации в еврозоната, която бе значително намалена при подготовката за включването в МОК II през юни 2004 г. и достигна най-ниското си равнище от близо 20 базисни пункта в средата на 2007 г., започна да се увеличава след това и достигна близо 60 базисни пункта в края на 2007 г. Увеличаването на маржовете отчасти отразява по-високата рискова премия за страната в контекста на нарастващите опасения на инвеститорите, свързани с рисковете от значителното макроикономическо неравновесие.

Литва изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на Литва нарасна от 4,7 % от БВП през 2001 г. на 12 % от БВП през 2007 г., главно в резултат на растящото вътрешно търсене. Основната причина бе растящият търговски дефицит при стоките. Макар че нарастващият външен дефицит е съвместим с тенденцията на бързо компенсиране на изоставането на икономиката, размерът му видимо надхвърли равнищата, които могат да бъдат считани за устойчиви в средносрочен план, а това предполага, че след време ще има необходимост от значителни корекции. Влошаващият се външен баланс бе финансиран главно със заеми между банки от една и съща група и в по-ниска степен с преки чуждестранни инвестиции. Предвид големия външен дълг външната позиция на Литва означава, че в средносрочен план страната ще има нужда от значително финансиране. Икономиката на Литва е до голяма степен интегрирана в ЕС. По-специално, търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ са екстензивни, а финансовият сектор на Литва е по същество интегриран в по-широкия сектор на ЕС, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че Литва не изпълнява условията за приемане на еврото.

7. УНГАРИЯ

В Доклада за сближаването от 2006 г. оценката на правното сближаване доведе до заключението, че законодателството на Унгария не е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Законът за Унгарската национална банка (УНБ) бе изменен през юли 2007 г. Въпреки че някои от несъвместимите елементи, посочени в Доклада за сближаването от 2006 г., бяха отстранени, все още има много такива елементи. Що се отнася до интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, независимостта на централната банка и забраната за парично финансиране, действащото законодателство на Унгария, по-специално Законът за УНБ, Уставът на УНБ, Конституцията на Унгария и Законът за кредитните институции, не е изцяло съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Все още има несъвършенства по отношение на целите на ЕСЦБ, емисиите на банкноти и монети, стимулирането на гладкото функциониране на платежните системи, статистическата роля на ЕЦБ и на Съвета на ЕС, ролята на ЕЦБ в областта на международното сътрудничество, липсата на задължение за спазване на режима за финансова отчетност на Евросистемата, личната независимост на управителя и забраната за парично финансиране.

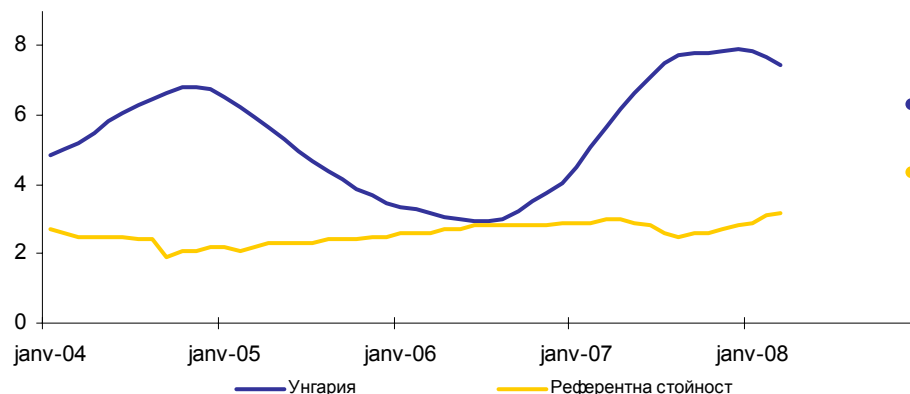
Средната инфлация в Унгария за 12 месеца е по-висока от референтната стойност от присъединяването към ЕС насам. Средната инфлация в Унгария през 12-месечния период до март 2008 г. беше 7,5 %, което е много над референтната стойност от 3,2 %, и е вероятно да остане над тази стойност през следващите месеци.

Инфлацията в Унгария беше много променлива през последните години, отразявайки главно промените на цените на петрола и храните. Промените на цените на административно регулираните цени и данъците допълнително увеличиха променливите тенденции на инфлацията. Тези фактори, допълнени от обезценяването на форинта, доведоха до бързо увеличение на инфлацията от второто тримесечие на 2006 г. насам. Инфлацията се повиши до 9 % през март 2007 г., след което отбеляза тенденция към понижение до септември 2007 г. поради ниската инфлация на непреработените храни и енергията и поради поскъпването на форинта. По-високата инфлация при храните доведе до ново повишение на инфлацията от последното тримесечие на 2007 г. насам. Средната инфлация за 2007 г. бе 7,9 %.

Прогнозира се, че инфлацията ще остане висока през 2008 г. — над 6 % — поради високите цени на храните, петрола, електричеството и газа, както и поради отложеното влияние на обезценяването на форинта през втората половина на 2007 г. и в началото на 2008 г. Отрицателните базови ефекти за храните и енергията се очаква да понижат инфлацията под 4 % през 2009 г. Сравнително ниското равнище на цените в Унгария (60 % от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Унгария не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 6а: Унгария - критерий за инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

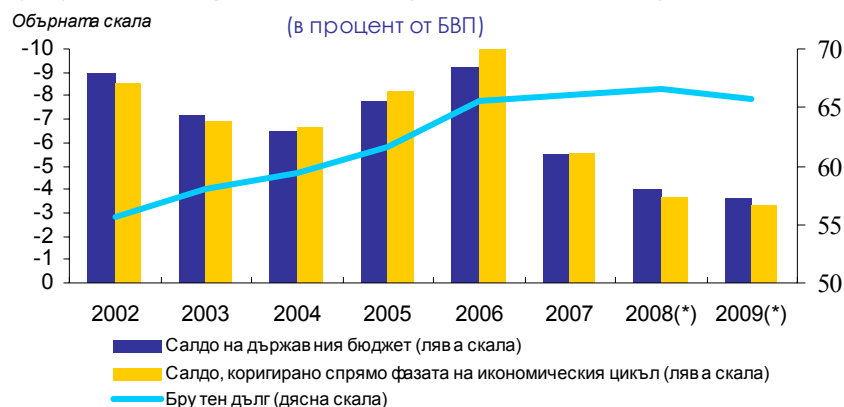
Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

По отношение на Унгария е прието решение на Съвета за наличие на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 5 юли 2004 г.)⁸. Съветът препоръчва на Унгария да предприеме действия в средносрочен план, за да коригира прекомерния дефицит до 2009 г. по устойчив и заслужаващ доверие начин. Благодарение на започналата в средата на 2006 г. програма за фискална консолидация бюджетният дефицит намаля до 5,5 % от БВП през 2007 г. в сравнение с 9,2 % през 2006 г. Съотношението на разходите бе намалено в известна степен през 2007 г., докато върху съотношението на приходите благоприятно влияние оказаха мерките за борба с избягването на данъчното облагане. Според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., които са базирани на допускане, че няма да има промяна на политиката, съотношението на дефицита към БВП ще бъде в размер на 4 % през 2008 г. и ще намалее слабо до 3,6 % през 2009 г. Благодарение на постоянното отслабване на фискалната дисциплина до средата на 2006 г. съотношението на дълга към БВП значително нарасна и достигна 66 % през 2007 г. Според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г. консолидираният държавен дълг ще остане близо да сегашното си равнище през 2008 и 2009 г.

Унгария не изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

⁸ 2004/918/ЕО, ОВ L 389, 30.12.2004 г., стр. 27.

Графика 6б: Унгария - салдо на държавния бюджет и държавен дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията

Унгарският форинт не участва в МОК II. Форинтът бе едностранно фиксиран спрямо еврото с диапазон на колебание от $\pm 15\%$ през периода от 2001 г. до февруари 2008 г., когато този диапазон бе премахнат и бе установен режим на плаващ обменен курс. Между август 2005 г. и август 2006 г. форинтът се обезцени значително спрямо еврото в резултат на растящите опасения, свързани със състоянието на бюджета. Курсът на форинта достигна най-ниското си равнище през юни 2006 г., след което постепенно се повиши. Тенденцията към повишаване обърна посоката си в средата на 2007 г., отразявайки главно нежеланието на инвеститорите да рискуват на развиващите се пазари и загрижеността във връзка със състоянието на унгарската икономика, но обменният курс на форинта отново започна да се повишава през март 2008 г. През двегодишния период на оценката курсът на форинта спрямо еврото се повиши с близо 4,5 %.

Унгария не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Унгария през едногодишния период преди март 2008 г. беше 6,9 %, което е над референтната стойност от 6,5 %. От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти в Унгария са над референтната стойност. Разликата на доходността на облигациите в сравнение с еврозоната се увеличи до близо 400 базисни пункта през октомври 2006 г. поради нарастващите опасения на инвеститорите във връзка с променливото състояние на бюджета, а после постепенно намаля. Тази разлика започна отново да нараства през ноември 2007 г. и достигна близо 400 базисни пункта в началото на 2008 г. в контекста на ниската склонност към рискови операции на световните пазари и загрижеността относно вътрешното икономическо положение.

Унгария не изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на Унгария достигна максимум от 8,1 % от БВП през 2004 г. и след това постепенно намаля поради високия растеж на износа. През 2007 г. дефицитът намаля още, достигайки 4 % от БВП, поради пониското вътрешно търсене. Големият външен дефицит през последните години бе финансиран главно от притока на ПЧИ и на капиталови инвестиции, въпреки че през 2007 г. взетите от банките външни заеми бяха основен източник на финансиране, тъй като еднократните мерки доведоха до рязък спад на ПЧИ и капиталовите инвестиции. Предвид големия външен дълг връщането към по-голям външен дефицит предполага, че в средносрочен план страната ще има нужда от значително финансиране. Икономиката на Унгария е в голяма степен интегрирана в ЕС. По-специално, търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ са екстензивни, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия финансов сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че Унгария не изпълнява условията за приемане на еврото.

8. Полша

В Доклада за сближаването от 2006 г. оценката на правното сближаване доведе до заключението, че законодателството на Полша — по-специално Конституцията на Полша, Законът за Полската национална банка (ПНБ) и Законът за банковия гаранционен фонд — не е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. През януари 2007 г. в Закона за ПНБ бе внесено изменение. Това изменение обаче не засягаше нито един от несъвместимите елементи, посочени в Доклада за сближаването от 2006 г. Що се отнася до интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, независимостта на централната банка, забраната за парично финансиране и целите на паричната политика, законодателството на Полша не е изцяло съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Все още има множество несъвършенства по отношение на позоваването на целите на ЕСЦБ, статистическата роля на ЕЦБ и на Съвета на ЕС в областта на международното сътрудничество, ролята на ЕЦБ и ЕС при назначаването на външните одитори, ролята на ЕЦБ при функционирането на платежните системи, задължението за консултации с ЕЦБ във връзка с някои актове и личната независимост на управителните органи на ПНБ.

Средната инфлация за 12 месеца в Полша бе по-ниска или равна на референтната стойност през периода от ноември 2005 г. до февруари 2008 г. Средната инфлация в Полша през 12-месечния период до март 2008 г. беше 3,2 %, на равнището на референтната стойност, като има вероятност да я надхвърли слабо през следващите месеци.

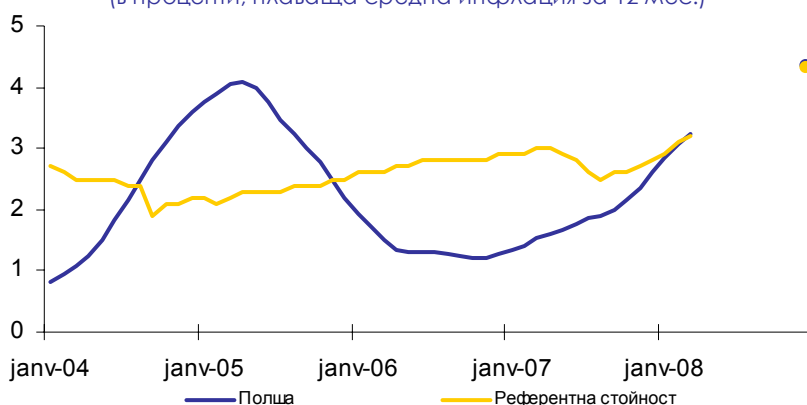
След високата и променлива инфлация през 90-те години на XX век инфлацията в Полша, измерена чрез ХИПЦ, намаля рязко до много ниско ниво, достигайки средно около 2 % през периода 2002—2006 г. Устойчивата тенденция на повишаване на курса на златата от 2004 г. насам оказва силен ефект на ограничаване на инфлацията през последните години. Въпреки това инфлацията по ХИПЦ значително нарасна през втората половина на 2007 г. поради повишаващите се цени на храните и енергията, макар че растящото вътрешно търсене оказва натиск върху цените на широка гама стоки и услуги. Годишната обща инфлация по ХИПЦ достигна 4,5 % през първата четвърт на 2008 г., което бе най-високото равнище от края на 2004 г.

Инфлацията по ХИПЦ вероятно ще остане висока през по-голямата част от 2008 г. според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г. Това отразява основно влиянието на по-високите цени на основните стоки, като при някои от тях ефектът бе отложен във времето (например при цените на газа и електричеството за домакинствата), и на натиска на търсенето, дължащ се на растежа на заплатите и кредитите. Прогнозира се, че след това годишната инфлация ще намалее леко от 4,3 % през 2008 г. до 3,4 % през 2009 г., тъй като еднократните увеличения не се включват при изчисляването на годишния размер на инфлацията. Този профил на инфлацията зависи и от допускането, че вторичните ефекти на временните фактори, влияещи върху настоящата обща инфлация, ще останат като цяло под контрол в контекста на нарастващо използване на капацитета и затягане на пазара на труда. Сравнително ниското равнище на цените в Полша (62 % от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Устойчивото сближаване предполага, че спазването на референтната стойност се дължи на фундаментални, а не временни фактори. В случая на Полша ограничаващото влияние на повишаващия се обменен курс върху инфлацията представлява важен временен фактор и средната годишна инфлация се очаква скоро да се повиши над референтната стойност.

Полша не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 7а: Полша - критерий за инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

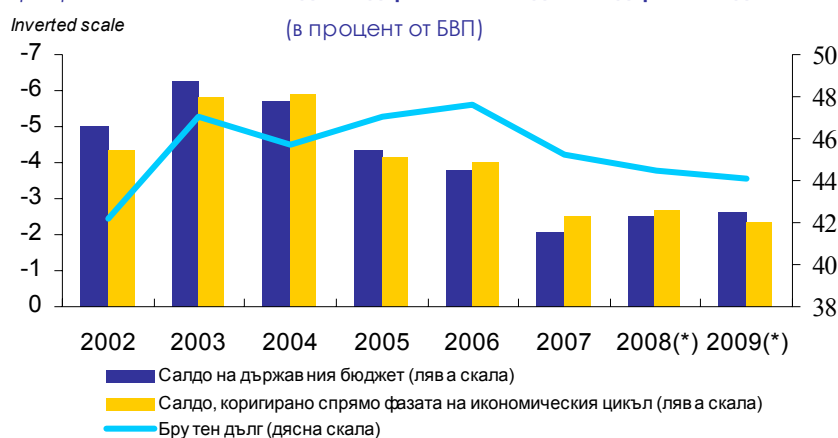
Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

По отношение на Полша е прието решение на Съвета за наличие на прекомерен дефицит (Решение на Съвета от 5 юли 2004 г.)⁹. Съветът препоръчва на Полша да предприеме действия в средносрочен план, за да понижи дефицита под 3 % от БВП до 2007 г. по устойчив и заслужаващ доверие начин. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет на Полша бе намален значително от 2004 г. насам. Съотношението на дефицита към БВП бе 2,0 % през 2007 г. и според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г. ще бъде в размер около 2½ % от БВП и през 2008, и през 2009 г. при допускане, че няма да има промяна на политиката. Консолидираният държавен дълг достигна 45,2 % от БВП през 2007 г. Според прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2008 г. съотношението на консолидирания държавен дълг ще намалее леко през 2008 и 2009 г.

В края на 2007 г. Комисията и Съветът приканиха полските власти да представят нова актуализирана програма за сближаване, описваща средносрочната им бюджетна стратегия за целия мандат и имаща за цел затвърдяването на трайната корекция на прекомерния дефицит през 2007 г., както и постигането на напредък към изпълнението на средносрочната цел след това. Полските власти представиха нова актуализирана програма за сближаване в края на март 2008 г. Едновременно с изготвянето на настоящия доклад Комисията оценява програмата. В светлината на оценката и на прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г. Комисията би могла да препоръча процедурата при прекомерен дефицит да бъде отменена.

Полша не изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 7б: Полша - салдо на държавния бюджет и държавен дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията

Полската злота не участва в МОК II. Полша прилага режим на плаващ обменен курс. През двегодишния период на оценката курсът на злотата спрямо еврото се повиши с близо 13%. Тази краткосрочна нестабилност на злотата изглежда е била отражение главно на условията на световния финансов пазар като измененията на склонността към рискови операции, макар че и вътрешните фактори са оказвали влияние (например неотдавнашното увеличение на разликата на краткосрочните лихви спрямо еврото).

⁹ 2005/183/ЕО, ОВ L 62, 9.3.2005 г., стр. 18.

Полша не изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Полша през едногодишния период до март 2008 г. беше 5,7 %, което е под референтната стойност от 6,5 %. От януари 2006 г. средните дългосрочни лихвени проценти в Полша са под референтната стойност. Доходността бе задържана на ниско равнище благодарение на намаляващата рискова премия за държавата, поскъпването на златата и положителното усещане на инвеститорите за перспективите на полската икономика. С понижаването на инфлацията и основните лихвени проценти през 2005 г. положителната разлика на дългосрочните лихви спрямо еврозоната намаля и се задържа на равнище малко над 100 базисни пункта, но от средата на 2007 г. тази разлика нарасна в резултат на различията в основните лихвени проценти в Полша и в еврозоната и поради спада на склонността към рискови операции на световния пазар.

Полша изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на Полша леко нарасна до около 2,6 % от БВП през 2007 г., след като беше достигнал най-ниското си равнище от 0,9 % от БВП през 2005 г., главно поради влошаването на търговския баланс, тъй като вносът бе стимулиран от високото вътрешно търсене. Нетният приток на ПЧИ се увеличи съществено след присъединяването към ЕС, макар и от по-ниско равнище в сравнение с другите нови държави-членки, и осигурява достатъчно финансиране на външния дефицит. Икономиката на Полша се интегрира във все по-голяма степен в ЕС. По-специално, търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ се засилват, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че Полша не изпълнява условията за приемане на еврото.

9. Румъния

Румъния се присъедини към Европейския съюз на 1 януари 2007 г. Ето защо в настоящия доклад за първи път се оценява съвместимостта на законодателството ѝ с членове 108 и 109 от Договора за ЕО и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ, както и напредъкът ѝ към постигане на устойчиво икономическо сближаване.

Дейността на Румънската национална банка (РНБ) е регламентирана в Закон № 312 от 28 юни 2004 г. относно Устава на РНБ. Посоченият закон влезе в сила на 30 юли 2004 г. и оттогава не е изменен. Що се отнася до интеграцията на централната банка в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото, нейната независимост и забраната за парично финансиране, законодателството на Румъния, по-специално Законът относно Устава на РНБ, не е изцяло съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Несъвършенства има все още по отношение на позоваването на целите на ЕСЦБ, институционалната и личната независимост, правото на ЕЦБ да дава консултации в сферата на своите компетенции, стимулирането на гладкото

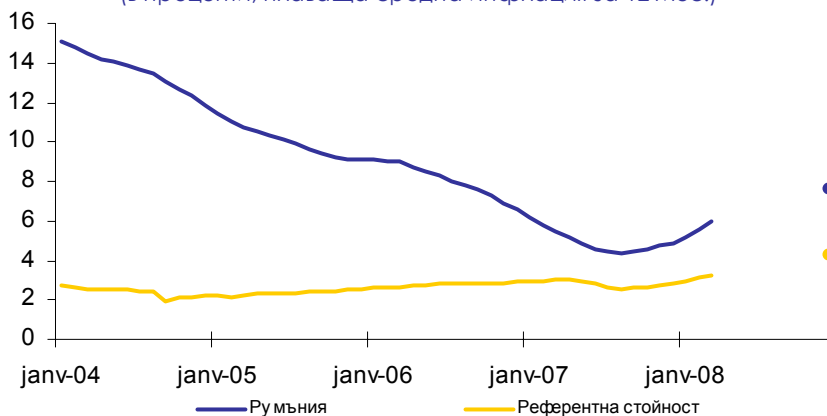
функциониране на платежните системи, статистическата роля на ЕЦБ и Съвета на ЕС и ролята им при назначаването на външен одитор.

Средната инфлация в Румъния за 12 месеца е по-висока от референтната стойност от присъединяването към ЕС насам. Средната инфлация в Румъния през 12-месечния период до март 2008 г. беше 5,9 %, което е много над референтната стойност от 3,2 %, и е вероятно да я надхвърли с още по-голяма разлика през следващите месеци.

Инфлацията в Румъния отбелязва устойчива тенденция към намаляване в продължение на няколко години до 2006 г. благодарение *inter alia* на поскъпването на лелята от 2004 г. насам. Общата инфлация по ХИПЦ достигна най-ниското си равнище, под 4 %, в началото на 2007 г., но след това значително се повиши, отчасти поради рязкото увеличение на цените на земеделските продукти, което отразяваше тежката суша през лятото на 2007 г. и тенденциите на цените на световните пазари. Продължаващият натиск на заплатите и търсенето, увеличението на цените на горивата и значителното поевтиняване на лелята от втората половина на 2007 г. насам оказа допълнително въздействие за повишаването на инфлацията. Средната инфлация по ХИПЦ бе 4,9 % през 2007 г. и според прогнозите ще се повишава значително през 2008 г., достигайки почти 8 % средно, след което ще намалее до 5 % през 2009 г. с отшумяването на ефекта от увеличенията на цените на основните стоки. Сравнително ниското равнище на цените в Румъния (57 % от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Румъния не изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 8а: Румъния - критерий за инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

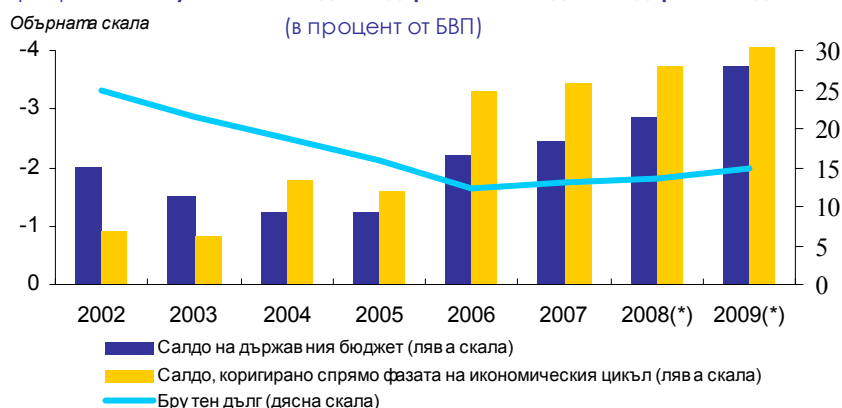
Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

По отношение на Румъния няма решение на Съвета за наличието на прекомерен дефицит. Състоянието на консолидирания държавен бюджет се влоши значително през последните две години, като дефицитът нарасна от 1,2 % от БВП през 2005 г. до 2,5 % от БВП през 2007 г. Съотношението както на разходите, така и на приходите спрямо БВП постепенно се увеличи през последните няколко години. Според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., които са базирани на допускане, че няма да има промяна на политиката, дефицитът на консолидирания държавен бюджет леко ще се увеличи до малко под 3 % от БВП през 2008 г., след което ще нарасне още до 3,7 % през 2009 г. Консолидираният държавен дълг намаля от 25 % от БВП през 2002 г. до 13 % от БВП през 2007 г., като за 2008 и 2009 г. се предвижда слабо повишение.

Румъния изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 86: Румъния - салдо на държавния бюджет и държавен дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията

Румънската лея не участва в МОК II. Румъния прилага режим на плаващ обменен курс. От края на 2004 г. до началото на юли 2007 г. обменният курс на леята се повиши значително спрямо еврото и други основни валути благодарение на притока на чужди капитали и положителните очаквания на инвеститорите. Започналите през лятото на 2007 г. смущения на световните финансови пазари сложиха началото на значителен спад на обменния курс на леята. През последните години официалните резерви отбелязаха тенденция към нарастване и до средата на 2007 г. повишението на обменния курс вървеше ръка за ръка с намалението на разликата на лихвените проценти на румънския паричен пазар в сравнение с еврозоната. Обръщането на тенденцията на развитие на обменния курс през лятото на 2007 г. бе съпроводено от значително увеличение на маржа на 3-месечните лихвени проценти.

Румъния не изпълнява критерия за обменния курс.

От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти в Румъния са над референтната стойност. Средният дългосрочен лихвен процент в Румъния през едногодишния период до март 2008 г. беше 7,1 %, което е над референтната стойност от 6,5 %. След присъединяването към ЕС разликата на доходността по дългосрочните облигации спрямо еврозоната намаля, но през втората половина на 2007 г. отново нарасна със започването на смущенията на световните финансови пазари, които доведоха до намаляване на склонността към рискови операции.

Румъния не изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният дефицит на Румъния нарасна рязко през последните години главно поради дефицита на търговията със стоки, тъй като вносът бе стимулиран от високото вътрешно търсене. Външният дефицит се увеличи от 7,5 % от БВП през 2004 г. до малко над 13 % от БВП през 2007 г. Макар че нарастващият външен дефицит е съвместим с тенденцията на бързо компенсиране на изоставането на икономиката, размерът му видимо надхвърли равнищата, които могат да бъдат считани за устойчиви в средносрочен план, а това предполага, че след време ще има необходимост от значителни корекции. Рязкото увеличение на външния дефицит доведе до значително нарастване на чуждестранните задължения, което предполага по-високи разходи за финансиране в средносрочен план. До 2006 г. външният дефицит бе покриван основно с ПЧИ, но през 2007 г. нарасна значението и на други големи входящи инвестиционни потоци (свързани най-вече с банковото финансиране в рамките на една и съща група). Процесът на търговско интегриране в ЕС напредва добре, но румънският износ е концентриран предимно в нискотехнологичните сегменти. Финансовият сектор на Румъния е до голяма степен интегриран в по-широкия финансов сектор на ЕС, главно благодарение на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че Румъния не изпълнява условията за приемане на еврото.

10. СЛОВАКИЯ

В Доклада за сближаването от 2006 г. оценката на правното сближаване доведе до заключението, че законодателството на Словакия — по-специално Законът за Словашката национална банка (СНБ) и Законът за защита на банковите депозити и за изменение на някои закони — не е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Съществуваха несъвместими елементи по отношение на правната интеграция в ЕСЦБ и забраната за парично финансиране. Законът за СНБ бе изменен, за да бъдат преразгледани тези елементи и да бъде осигурена пълна съвместимост с Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Измененият Закон за СНБ бе приет от Парламента на 28 ноември 2007 г. и бе подписан от президента на Словашката република на 14 декември 2007 г. Всички посочени в Доклада за сближаването несъвместими елементи са отстранени. Законодателството на Словакия — по-

специално Законът за Словашката национална банка (СНБ) и Законът за защита на банковите депозити и за изменение на някои закони — вече е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ.

Средната инфлация в Словакия за 12 месеца бе по-ниска или равна на референтната стойност от август 2007 г. насам. Средният процент на инфлация в Словакия през 12-те месеца до март 2008 г. беше 2,2 %, което е много под референтната стойност от 3,2 % и е вероятно да остане под тази стойност през следващите месеци, макар и с намаляваща разлика.

През последните години измерената по ХИПЦ инфлация в Словакия бе променлива, понякога висока, което се дължеше на влиянието на външни фактори и на изменението на административно регулираните цени и непреките данъци. Като цяло тенденциите на развитие на инфлацията, коригирана с отчитане на влиянието на увеличенията на административно регулираните цени, са благоприятни. Тенденцията на повишаване на обменния курс на кроната от 2002 г. насам оказва ограничаващо въздействие върху инфлацията, по-специално през 2007 г. и в началото на 2008 г. след голямото поскъпване на кроната между средата на 2006 г. и пролетта на 2007 г. (14 % в реално изражение).

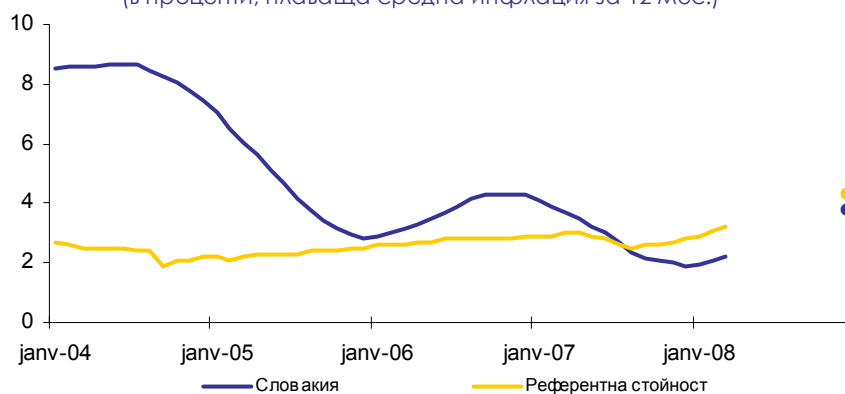
По-високият обменен курс на кроната в съчетание със слабото увеличение на регулираните цени на енергията и горивата допринесоха за намаляването на годишната инфлация по ХИПЦ до исторически минимум от 1,2 % през лятото на 2007 г. След това инфлацията се повиши до 3,4 % през първата четвърт на 2008 г., главно в резултат на шоковото поскъпване на цените на храните и горивата в световен мащаб, но и поради увеличението на цените на нерегулираните услуги. Очаква се тези фактори да доведат до допълнително покачване на инфлацията през следващите месеци, която се предвижда да достигне среден годишен размер около 3¼ % през 2008 г. Според прогнозите средната инфлация ще намалее до около 3¼ % през 2009 г. Благоприятните базови ефекти в края на 2008 г., свързани с предвижданото слабо увеличение на цените на основните стоки, и по-нататъшното повишаване на обменния курс през първата четвърт на 2008 г., би трябвало да компенсират напълно отложеното влияние на по-високите акцизи върху тютюна и на отшумяващото антиинфлационно въздействие на повишаването на обменния курс през 2006—2007 г., връщайки по този начин инфлацията към по-ниски равнища към края на годината. Затягащият се пазар на труда и силната циклична позиция (даваща възможност за ускоряване на растежа на заплатите и търсенето от страна на домакинствата), както и възможните големи увеличения на административно регулираните цени, представляват риск пред средносрочните перспективи за инфлацията. Сравнително ниското равнище на цените в Словакия (58 % от средното равнище за ЕС за 2006 г.) предполага наличието на потенциал за сближаване на ценовите равнища в дългосрочен план.

Устойчивото сближаване предполага, че спазването на референтната стойност се дължи на фундаментални, а не временни фактори. В случая на Словакия ограничаващото въздействие на растящия обменен курс върху инфлацията представлява важен временен фактор. Въпреки това анализът на фундаменталните фактори и голямата разлика, с която държавата покрива референтната стойност, подкрепят положителната оценка на изпълнението на критериите за ценова стабилност.

Словакия трябва внимателно да следи за поддържането на средата на ниска инфлация и на благоприятната конкурентна позиция. По-специално, дисциплината в сферата на заплащането на труда трябва да продължи да се спазва след спирането на увеличението на производителността, свързано с притока на ПЧИ; продължаването на структурните реформи за подобряване на функционирането на пазарите на продукти също се препоръчва, за да бъде засилена конкурентната среда. По-амбициозната фискална политика също би допринесла за ограничаване на рисковете пред инфлацията. За да бъде държана инфлацията под контрол след евентуалното приемане на еврото, правителството на Словакия и социалните партньори подписаха в началото на 2008 г. Декларация за обществено съгласие за приемането и използването на еврото в Словакия, която задължава работодателите и профсъюзите да обвързват растежа на заплатите с растежа на производителността. Освен това правителството прие и други политически ангажименти като задължението да постигне балансиран консолидиран държавен бюджет до 2011 г. и да затвърди допълнително фискалната позиция в случай на непредвидено инфлационно напрежение, както и набор от структурни мерки. Все пак тези политически ангажименти трябва да бъдат превърнати в действия.

Словакия изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 9а: Словакия - критерий за инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Понастоящем има действащо решение на Съвета относно съществуването на прекомерен дефицит в Словакия (Решение на Съвета от 5 юли 2004 г.)¹⁰. Съветът препоръча на Словакия да предприеме действия в средносрочен план, за да намали дефицита под 3 % от БВП до 2007 г. по устойчив и заслужаващ доверие начин. Дефицитът на консолидирания държавен бюджет на Словакия бе намален значително от 2002 г. насам. През последните няколко години намаляха и съотношението на приходите, и съотношението на разходите спрямо БВП, последното — в по-висока степен. Съотношението на дефицита спрямо БВП бе 2,2 % през 2007 г. и според прогнозите на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., които са базирани на допускане, че няма да има промяна на политиката, ще възлезе на 2,0 % от БВП през 2008 г., след което ще се увеличи умерено до 2,3 % през 2009 г. Консолидираният държавен дълг намалява значително от началото на десетилетието и достигна 29,4 % от

¹⁰ 2005/182/ЕО, ОВ L 62, 9.3.2005 г., стр. 16-17.

БВП през 2007 г. Прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2008 г. предвижда консолидиран държавен дълг в размер на 29,2 % от БВП за 2008 г. и 29,7 % през 2009 г.

Като има предвид това развитие и прогнозата на службите на Комисията от пролетта на 2008 г., Комисията е на мнение, че прекомерният дефицит е претърпял корекция със заслужаващо доверие и устойчиво намаление на бюджетния дефицит до по-малко от 3 % от БВП. Следователно Комисията препоръчва на Съвета да отмени решението за съществуване на прекомерен дефицит в Словакия (SEC(2008) 572).

В случай, че Съветът реши да отмени процедурата при прекомерен дефицит спрямо Словакия, тя ще изпълни критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 9б: Словакия - салдо на държавния бюджет и държавен дълг
Обърната скала (в процент от БВП)

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.
Източник: Евростат, службите на Комисията

Словашката крона участва в МОК II от 28 ноември 2005 г., т.е. от повече от две години към момента на приемането на настоящия доклад. Преди включването в МОК II Словакия прилагаше режим на плаващ обменен курс. След включването на Словакия в механизма кроната продължи тенденцията си към поскъпване, която следваше и дотогава. Устойчивото поскъпване бе прекъснато през втората половина от 2006 г., когато кроната временно поевтиня поради следизборната несигурност относно перспективите за фискалната политика, съчетана с общия натиск върху валутите на държавите от Централна Европа. Голямото поскъпване между юли 2006 г. и март 2007 г. доведе до преценка на централния паритет на кроната с 8,5 %, считано от 19 март 2007 г. След преценката обменният курс на кроната се движеше в границите между 3 % и 7,3 % над новия централен паритет до януари 2008 г., когато подновеният натиск към поскъпване доведоха курса на кроната до равнище от 8—9 % над централния паритет на МОК II през март и април. През двегодишния период на оценката кроната се търгуваше почти винаги в горната част на диапазона на колебание със средно отклонение от 5,4 % от централния паритет. Поскъпването в рамките на МОК II през периода на оценката може да се смята за съответстващо на фундаменталните фактори и кроната не е изпитвала сериозно напрежение.

Словакия изпълнява критерия за обменния курс.

Средният дългосрочен лихвен процент в Словакия през едногодишния период до март 2008 г. беше 4,5 %, което е под референтната стойност от 6,5 %. От присъединяването към ЕС насам средните дългосрочни лихвени проценти в Словакия са под референтната стойност. Разликата спрямо лихвите по дългосрочните облигации в еврозоната, служещи за база за сравнение, намаляваше значително от 2002 г. насам и практически изчезна през април 2007 г. Факторите в основата на тази тенденция бяха намаляването на рисковите премии за държавата, свързано с фискалната консолидация и амбициозните структурни реформи през 2002—2005 г., и, по-късно, благоприятните изгледи за инфлацията и съответното намаление на краткосрочния основен лихвен процент. От средата на 2007 г. отново се появи малка положителна разлика от около 30 базисни пункта в резултат на значителния спад на дългосрочните лихвени проценти в еврозоната.

Словакия изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външният баланс на Словакия бе силно променлив през последните години поради измененията на износа, дължащи се на свързаните с ПЧИ нови производствени мощности, по-специално в секторите на автомобилостроенето и електронното оборудване. След едно съществено нарастване от 0,8 % от БВП през 2003 г. до над 8 % от БВП през 2005—2006 г. поради динамиката на частното потребление и нарастването на свързания с ПЧИ внос, външният дефицит намаля отново до 5,3 % от БВП през 2007 г., тъй като износът бе стимулиран от започването на производство от нови мощности, финансирани с ПЧИ. Външният дефицит бе финансиран основно от големия нетен входящ поток на ПЧИ. Икономиката на Словакия е в голяма степен интегрирана в ЕС. По-специално, търговията и отношенията с други държави-членки във връзка с ПЧИ са екстензивни, а интеграцията на вътрешния финансов сектор в по-широкия сектор на ЕС е напреднала съществено, главно с помощта на големия дял на чуждестранната собственост в капитала на финансовите посредници.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване, отчитайки допълнителните фактори и допускайки, че Съветът ще се съобрази с препоръката на Комисията за отмяна на решението за съществуване на прекомерен дефицит, Комисията смята, че Словакия изпълнява условията за приемане на еврото.

11. ШВЕЦИЯ

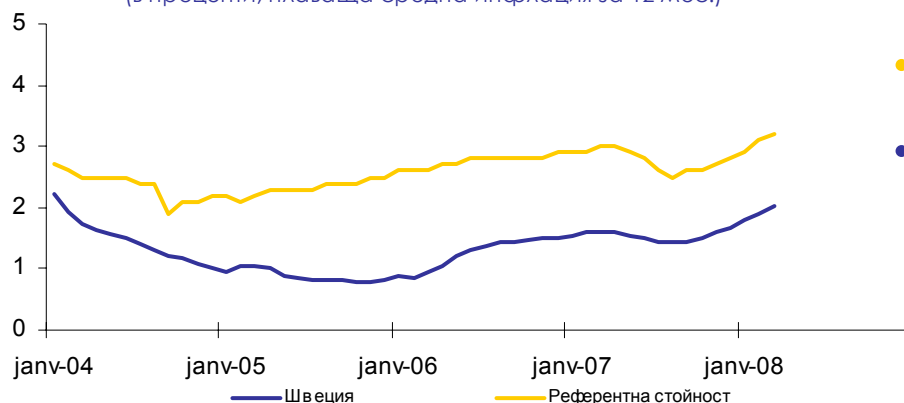
В Доклада за сближаването от 2006 г. оценката на правното сближаване доведе до заключението, че законодателството на Швеция не е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Законът за Sveriges Riksbank (Шведската национална банка) бе изменен през 2006 и 2007 г., без да бъдат преразгледани несъвместимите елементи, посочени в Доклада за сближаването от 2006 г. По отношение на независимостта на централната банка и интеграцията ѝ в ЕСЦБ към момента на приемане на еврото законодателството на Швеция — по специално Законът за Шведската национална банка, Инструментът на правителството (част от Конституцията на Швеция) и Законът за политиката на обменния курс — не е напълно съвместимо с членове 108 и 109 от Договора за ЕО и с Устава на ЕСЦБ/ЕЦБ. Съществуват множество несъвършенства по отношение на целите на Шведската национална банка, стимулирането на гладкото функциониране на платежните системи, забраната за парично финансиране, ролята на ЕЦБ във функционирането на платежните системи и в областта на международното сътрудничество, статистическата роля на ЕЦБ и ЕС и ролята им при назначаването на външни одитори.

Средната инфлация в Швеция за 12 месеца е по-ниска от референтната стойност от началото на наблюдението през декември 1996 г. насам. Средната инфлация в Швеция през 12-месечния период до март 2008 г. беше 2,0 %, което е много под референтната стойност от 3,2 %, и е вероятно да остане под тази стойност през следващите месеци.

Инфлацията в Швеция, измерена по ХИПЦ, отбелязваше тенденция на намаляване до края на 2005 г., но след това отново започна да се повишава. Понижението на инфлацията до края на 2005 г. се дължеше главно на високия растеж на производителността в съчетание с цикличния елемент и с влиянието на екстензивните инвестиции в информационните технологии. Вторият оказал ефект фактор бяха ниските цени на вноса, дължащи се на постепенното въздействие на поскъпването на кроната между 2002 и 2004 г., и международната конкуренция. Тенденцията към покачване на инфлацията от края на 2005 г. насам отразяваше главно по-високите цени на петрола и електричеството. Освен това цените на храните също допринесоха за по-високата инфлация през последната част на 2007 г. в съзвучие с общата световна тенденция. Прогнозира се, че инфлацията ще намалее от 2,4 % през 2008 г. до около 1,9 % през 2009 г.

Швеция изпълнява критерия за ценова стабилност.

Графика 10а: Швеция - критерий за инфлацията от 2004 г. насам
(в проценти, плаваща средна инфлация за 12 мес.)

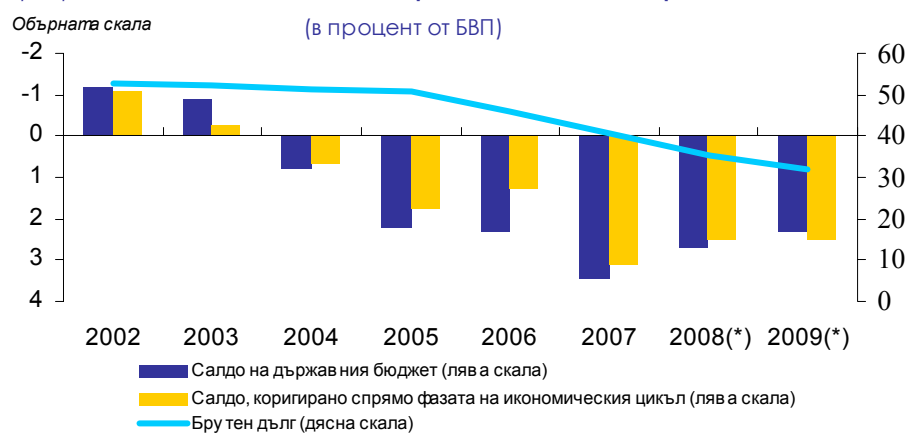
Забележка: точките показват прогнозната референтна стойност и средната инфлация за 12 мес. в страната през декември 2008 г.

Източници: Евростат, прогнози на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

По отношение на Швеция няма решение на Съвета за съществуването на прекомерен дефицит. През периода 2002—2007 г. състоянието на бюджета на Швеция постигна устойчиво подобрене, като от дефицит на консолидирания държавен бюджет от близо 1 % от БВП през 2002 г. достигна до излишък от 3,5 % през 2007 г., отчасти поради цикличното възстановяване на икономиката. Съотношението на приходите остана стабилно на равнище от около 55 % от БВП, докато съотношението на разходите към БВП постепенно намаля (от 56,5 % през 2002 г. до 52,5 % през 2007 г.). В съзвучие с благоприятното развитие на състоянието на бюджета консолидираният държавен дълг намаля от 52,6 % от БВП през 2002 г. до 40,6 % през 2007 г. Въз основа на допускане, че няма да има промяна в провежданата политика, в прогнозите си от пролетта на 2008 г. службите на Комисията предвиждат намаление на излишъка до около 2 % от БВП през 2008 и 2009 г., докато съотношението на дълга се очаква да продължи да намалява, достигайки 32 % от БВП през 2009 г.

Швеция изпълнява критерия за състоянието на държавния бюджет.

Графика 10б: Швеция - салдо на държавния бюджет и държавен дълг

(*) Прогноза на службите на Комисията от пролетта на 2008 г.

Източник: Евростат, службите на Комисията

Шведската крона не участва в МОК II. Швеция прилага режим на плаващ обменен курс с целеви равнища на инфлацията от началото на 90-те години на XX век. След рязкото обезценяване, последвало отмяната на режима на фиксиран обменен курс през 1992 г., курсът на кроната се колебаеше в относително тесен диапазон спрямо немската марка и по-късно спрямо еврото. През двегодишния период на оценката курсът на кроната бе между 9 и 9,50 SEK/EUR, като средният курс бе над 9,2 SEK/EUR.

Швеция не изпълнява критерия за обменния курс.

През март 2008 г. средната плаваща лихва за 12 месеца на шведските 10-годишни облигации, служещи за база за сравнение, бе 4,2 %, което е под референтната стойност от 6,5 %. През последните години средните дългосрочни лихвени проценти са постоянно под референтната стойност. Разликата спрямо дългосрочните лихвени проценти в еврозоната намаля постепенно от около 50 базисни пункта през 2003 г. до -25 базисни пункта в средата на 2007 г. След това, в съзвучие с намаляващата разлика при краткосрочните лихви, отрицателната разлика между дългосрочните лихвени проценти в Швеция и в еврозоната постепенно намаля до настоящата си стойност близо до нулата.

Швеция изпълнява критерия за сближаване на дългосрочните лихвени проценти.

Бяха разгледани и допълнителни фактори, включително промените в платежния баланс и интегрирането на финансовите пазари и на пазарите на продукти. Външната текуща сметка на Швеция бе с излишък от средата на 90-те години поради високия нетен износ на стоки и в, по-малка степен, на услуги. Излишъкът по външната сметка нарасна от 4,9 % от БВП през 2002 г. до 6—7 % от БВП през последните години. Икономиката на Швеция е отворена и високо интегрирана в ЕС, като дялът на търговията ѝ в рамките на ЕС е около две трети както при износа, така и при вноса. Относителният дял на търговията с услуги в рамките на ЕС леко нарасна през периода и е над средния за ЕС-27. Интеграцията на финансовия сектор на Швеция в по-широкия сектор на ЕС се дължи главно на връзките ѝ с другите държави от Северна Европа и с Балтийските републики. Като цяло финансовият сектор на Швеция е много добре развит, и като размер, и като степен на съвършенство, и съответства на високото равнище на икономическото ѝ развитие.

С оглед на оценката си на правната съвместимост и изпълнението на критериите за сближаване и отчитайки допълнителните фактори, Комисията смята, че Швеция не изпълнява условията за приемане на еврото.